

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

1

עין משפט
נר מצוה

במה א ב מיי פ"ט מהל'
שאר אצות הטומאות
הלכה ו

מו"ד ג' מ"י פ"ב מהלכות
 מגילה הלכה טו סמג
 עשין ד' טו"ש"ע א"ח סימן
 תרל"ה סעיף ד':
 מו"ד ג' מ"י שם הלכה טו
 סמג שם טו"ש"ע א"ח
 סי' תרל"ה סעיף א':

תורה אור השלם

1. הלא כתבתי לך שלישים במועצת ידעתי: משלי כב כ
2. ויאמר יי אלהים חבת און וקרן בספר ושם באוני דודשע את מקוה אמנה את זכר עמלק מתחת השמים: שמו יי זי
3. ודבר שלש אפלים משל יהי שירו חמשה ואקלף: מליכס א ה יב
4. לא תוסף על דברי פי ויכיר ונכבות:

מְשִׁילֵי ל'
5. וַיְבֹאֵהוּ הֶמְקֵן וַיֹּאמְרוּ לוֹ
הַמְּקוֹל מִה לְעֶשְׂוֹת בְּאִשְׁרֵי
הָאֵשׁ הַמְּקוֹל חָפֵץ בְּקִיחָו
וַיֹּאמְרוּ הֶמְקֵן בְּלִבּוֹ לִמְיָ
יִחְיִי הַמְּקוֹל לְעֶשְׂוֹת וְאֵל
יִתֵּן מִמֶּנּוּ: 6. אֲחֵר ל' ו'
וּבִהְיֵעַ תֵּר אֲחֵתֵר בַּת
אֲבִיחֵל דֹּד מִרְדְּכִי אֲשֶׁר
לָקַח לוֹ לְבַת בְּרָבֹא אֶל
הַמְּקוֹל לֵאמֹר בִּקְשָׁה לָדֹא
אֲמַם אֵת אֲשֶׁר יֹאמַר הִגִּי
קִרְיִים הַמְּקוֹל שְׂמֹר הַנְּשִׁים
וְהַזֵּה אֲסֵתֵר נִשְׂתָּה חֵן
עֲשִׂינָה לָּהּ בְּרִיָּה:

- אֶסְתֵּר בַּטּוֹ
7. וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לַמֶּלֶךְ
וַיִּגְדֵּל לְאַסְתֵּר הַמִּלְכָּה
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ
בְּשֵׁם מִרְדֵּכִי:

אסתר ב כב
8. עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
הַמִּדְּיָאָה עָרַר הַיְּהוּדִים
הָרָגוּ וּבִבְזָה לֹא שָׁלְחוּ
אֶת יָדָם: אֶסְתֵּר ט
9. קִיְּמוּ וּקְבְּלוּ הַיְּהוּדִים
עֲלֵיהֶם וְעַל יָרֵעֵם וְעַל
כָּל הַנָּלוּיִם עֲלֵיהֶם וְלֹא
יַעֲבֹר לִהְיוֹת עֲשִׂים אֶת
יְשִׁנֵּי הַיָּמִים הָאֵלֶּה
בְּכִתְבָּם לְקוֹמָנָם בְּכָל
שָׁנָה וְשָׁנָה:

- אסתר כז כו
10. והימים האלה
נזכרים ונעשים בכל הור
דור משפחה ומשפחה
בזמנה ובזמנה ועיר ועיר
בזמנה הפורים האלה לא
יעברו מתוך הידורים
וחכמים לא יסוף מזרעם:
אסתר כז כח
11. כימים אשר נה
בדם הידורים מאזיכרים
והיה אשר נהפך לדם
מגולן לשלמה ומאכל
ליים טוב לעשות אותם
ליום משתה ושמחה
משלוח מנות איש
לרעהו:
לאביהונו: אסתר כז כט

רבינו חננאל (המשך)

והספר מאי טעמא גזר
ביה, דאמר רב משייריא
בתחילה היו מצניעין
אוכלין דתרומה אצל ספר
תורה, אמרי האי קודש
והאי קודש, כיון דחו
דאתו לידי פסידא, שהיו
העכברים אוכלין הספרים,

מכיל שיש בה קדושה)
מודע מה היה בלבו אלא
ומתנות לאביונים, שתי
וקנקן יין, שלח ליה

נאמרה לקרות ולא כבתוב. משמע דסבר דמומר לקרותה
 ע"פ וקשה דהיכי פליג על סתם משנה דלקמן דפ"ב (דף
 יא.) (ב) דמני קראה על פה לא ילא ורב נמי הוא דאמר לקמן (דף יט.)
 שזריק לכותזה ולתופר' בגדיה ור' יוחנן נמי [ואמר] (ס:): דאם קראה

(ג) ציון הכתובים לא ילא לכך נר' לפי
דהא דקאמיר לא יתנה ליכתב ברוח
הקודש אכל מדרבנן יתנה ליכתב
ולקרות ואכתי קשיא דהא אמרינן
צ"פ (ד) הממונה צמסכת יומא (דף
נע.) נמשלה אסתר לאילת השדה
מה שחר סוף הלילה אף אסתר סוף
הנסים ופריך והא איכא חנוכה
ועמינן יתנן ליכתב קאמיר ופריך הניחא
למאן דאמר יתנן ליכתב אלף למאן
דאמר לא יתנן ליכתב מאי איכא
למימר (ה) ואין לומר דהא דיתנן ליכתב
מדרבנן קאי כתיבה דלאס קן הדרא
קושין לדוכתא דהא איכא חנוכה
שניתנה לכתוב מדרבנן צמגילת
סעית ותיקן ה"ר אלחנן דכתיבה
דמגילת מהניא טפי דהא צריכה
גידול ושרטוט וכמה דברים דלא
צריכי צמגילת סעית:

לְבוֹרָתוֹ ⁽¹⁾ **אִיכָא פִּירכָּא בִּר**
מְדַשְׁמוּאָא. וקשה
 לְשִׁמּוּל מִי לִיכָא פִּירכָּא דְהָא רַבָּא
 גּוֹפִיָּה דְלָא לְדַמְר פֶּרֶק רַבִּי עֲקִיבָא
 (שַׁעַת דָּף פֶּת. וסו.). (מְכַל מוֹדַעָא
 רַבָּא לְאוֹרִייתָא) שְׂקֵבּוּ שְׁנֵי צִימִי
 אַחְשֻׁרוּשׁ אֶלְמָא דְלִיטְטֶרֶךְ קֶרֶא
 לְדַסְמָא אַחֲרֵינָא וְיֵשׁ לְוִנֵּר דְלֵא חֲסִיב
 הָאִי פִּירכָּא דְלֵא שְׁפִיר שְׁמַעֲנִי מִינֵה
 תַּרְגֵּמָא וְרַב דָּמִי הָאִי פִּירכָּא לְשֹׁאֵר
 פִּירְכּוֹת דְלִינִק דְסִמְר סְבִרְתָּא לְגַמְרִי ⁽²⁾
וְרַב נַחְמָן אֲמַר מֵהֶבֶא וּזְכֹרֵם אָא
 יִסּוּף מוֹרַעַם. דְּבִרְשָׁא דְקֶרֶא
 לֹא חֲזִינִן אֶלְא הִיחֻדִּים שְׂבָחוֹת דְּהָדוּר:
 דָּלָא

שמואל אסתר ברוח הקודש נאמרה נאמרה לקרות
 יתיבי רבי מאיר אומר קהלת אינו מטמא את הידים
 ים ר' יוסי אומר שיר השירים מטמא את הידים
 ששמעון אומר קהלת מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה אבל
 אסתר מטמאין את הידים הוא דאמר כר' יהושע
 א אומר קהלת אינו מטמא את הידים מפני שחכמתו
 לו וכי זו בלבד אמר והלא כבר נאמר וידבר שלשת
 ל תוסף על דבריו מאי ואומר וכי תימא מימר טובא
 ודאי בעי לא איכתוב תא שמע אל תוסף על דבריו
 אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ויאמר המן
 אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ותהי אסתר
 איהר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר
 נ יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה
 חו את ידם אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא
 ו שנאמר קימו וקבלו קימו למעלה מה שקיבלו
 להו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא
 א דלא הוה איניש דחשיב למלכא כוותיה והאי כי

דכמא ⁹כר אלקוד דאמר מלמד שכל אחד ואחד
יא בר אבא דאמר ¹⁰בגתן ותרששני מרשיים היו
שמואל ודאי לית ליה פירכא אמר ⁶רבינא ⁷היינו
קרי רב יוסף אמר מהכא ¹⁰יומי הפורים האלה לא
¹⁰וזכרם לא יסוף מזרעם: ומתנות לאביונים: תני רב
ש אחד ומתנות לאביונים ⁷שתי מתנות לשני בני
אטמא דעיגלא תלתא וגרבא דחמורא שלח ליה
קיימת

גזרו ביה רבנן. אסתר (מטמאה את הדידים) ברוח הקודש נאמרה, שנאמר קיימו וקיבלו היהודים
 וקיימו למעלה מה שקיבלו עליהן למטה, וכל אלו הפסוקים כגון ויאמר המן בלבו, וכיוצא בו,
 הקב"ה. תני רב יוסף ומשלוח מנות איש לרעהו, שתי מנות לאדם אחד, דכתיב מנות איש לר
 מתנות לשני בני אדם. ר' יהודה נשיאה שלח לר' הושעיא ירך של עגל שלישי ל

לנכסוף קצווע דו'. וזו השנית: שלח להם. בשנה שנייה לקצועה עליהם חובה: קצעוני. ליום טוב ולקרייה להיות לי לשם: קנאה הם מעוררם עלינו. שאמרו האומות שאנו שמחים להוכיר מפלתן: כבר אני רכובה. ושם יחור רואין מה שאירע להם על ידי ישראל: רב ורב חנינא ורבי יוחנן ורב חנינא מסנו. הא דאמרין לקמן: ככוליה סדר מועד. שהחכמה שם זוג זה של ארבע חכמים הללו חלופי רבי יוחנן ומנסיקין רבי יוחנן: שלשים. בשלהם מקומות יש לנו להוכיר מלחמת עמלק בספר ואלה

שמות (י) ובמשנה תורה (כ) ובספר
שמואל (א טו) וכו' שכתב שלמה דברי
שלישיתו אי אמת רשאי לרצו: וזה
מה שכתב כאן **ובמשנה תורה**. דכל
מה שכתבו בתורה קורא כתב אחד:
חינה מטמאה את הידים. כשאר
ספרים דאמר גי'איות השבת (דף
יד.) שגורו עליהן לעמא את הידים
לברומה (ו) ומחלוקת בית שמאי
וצ"ה היא: **הוא דאמר רבי יוחנן**.
דאמר לעיל אמר מה שכתבו בתורה
זכרון מה שכתבו במשנה תורה בספר
מה שכתבו בגי'איות אבל במגילה לא
ינמנה ליכתב אלא לגורסה על פה
לקרותה: **והלא כבר נאמר וידבר**
נב' וקבלתו כבר נאמרה וכן דלא
כתב את כולן למדת שמה שכתב רוח
הקודש היה: אל תוסף על דבריו.
מקרא הוא בספר משלי דאי צ"י
כסב ואי צ"י לא כסב. ולעולם מה
שכתב משלות לעמלם יניחו ולא מפי
הקב"ה: **הא שמע אל תוסף על**
דבריו. מדיקאסר להוסיף עליהן שמע
מינה דרוח הקודש נאמרו: **ויאמר**
המן בלבו. מנא ידעו כותבי המגילה
שכן אמר בלבו אלא רוח הקודש
נגלה עליהם: **וידוע הדבר למדרי**.
נ"ל גלה לו רוח הקודש שמה עליו:
ובצבא לא שלחו את ידו. היאך ידעו

מה עשו הכרוקיס: **מפיס ואמר טובא.** יצילו לבוש מלכות אדעתא דנפשיה קאמר שמע מינה זאת הימה בלבו: **נמסא לו קאומסו.** והיו אומרים בפיסה זו משלנו היא: דרבי חייא בר אבא לקמן בפירקין: **פריסקי שדור.** שלוחים שלחו להם למרדכי ואסתר שלא נגענו בציהה שלא ירע למלך: **לא יעבדו.** מנא ידע את העמיד: **מנא.** מיני מעדנים: **שפי מנות לאדם אחד.** דכמיני ומשלוח מנות איש לרעהו: **שפי מנות לאדם אחד ומתנות לאציונים.** שפי מתנות לשני בני אדם די לכל אחד ואחד מתנה אחת דהא אציונים נמי תתמי משמע: **עגלא תסא.** שלשי בצען: ה"ג

קא מפי'ש טובא ואמר אדעתי'ה דנפשי'ה קאמר דר' נדמתי לו כאומתו והא דרבי מאיר דלמא כרבי והא דרבי יוסי בן דורמסקי דלמא פריסתקי שדור דאמרי אינשי טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צי יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא יוסף וימשלוח מנות איש לרעהו נשתי מנות לא אדם רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא

כסבי הקדש מטמאין את הידים וכתבי המירס אינן מטמאין את הידים. אמר להם רבן יוחנן שים אלא זו כלבד, הרי הן אומרים עצמות חמור תהוין ועצמות יוחנן כהן גדול טמאין. אמרו טמאין, שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרודות. אמר להן אף כתבי הקדש לפי (חובת) מר גזרו עליהן טומאה שלא יהיו מצוין לנגיעתן בכל עת. ומפורש במסכת שבת פרק ראשון

מסורת הש"ס

(א) כוסה ד: שבת נד:
(ב) [יומא כט:] א דייס פ"ג
ה"ה עדות פ"ה מ"ג ו"ט
סמיני טסמאות ועין
(ג) [מגילת:] כ: מכות כ:
(ד) [מגינה ו"ט:] א קמן
(ה) א: שס: וסס אימי רבי
[ומקן:] יומא פה: מגינה
(ו) ג"ל וימגילת:] א 97
(ז) [אסתר ט:] א [שס:]
(ח) [ועי' חס' שבת פח:] ד"ה
אמר רבא כחבו עוד מירון
עמי ועד חס' שצוותא לט.
ד"ה קימון]

הגהות הב"ח

(א) גַּם אָמַר רַבָּא הֵיטָא
לְאַמְרֵי יִשְׁשִׁי: (ב) תּוֹס'
דִּיהָ נִלְמְדָה וְכוּ' דְּפִי-
רַבְנָן קִרְלָה וכו':
(ג) בִּא"ד דַּלָּס קִרְלָה:
מִגְּמִילָה הַתְּבוּבָה בֵּין
שֵׁם הַמְּכֻנִּים וכו': (ד) שֵׁם
מִקָּם אֲבָל: הַמְּנוּנָה:
(ה) שֵׁם מֵאִי אִשְׁכָּה בְּנִימָר
מְוָקִים לֵה רַבִּי בְּנִימָר
וְכוּ' יִתָּב וכו' לְמוֹר:
(ו) דִּיהָ לְמוֹלָה. גִּיב עֵינ
עֵינ' דְּהַמִּיָּה מְחוּס' דִּיהָ
נִלְמָא כְּרִי יְהוּדָה גְּדָף י'
ע"פ:

מוסף רש"י

יב ורב חנינא כו
 מחנו. לכן מילתא לקמן
 סוכה (ד.) בבבלי סדר
 מערב. כל היי דלמנן
 זוגא וי היי דהדי
 בשמעתא, איכא אמוראי
 מחלפין רבי יוחנן ומעילי
 רבי יוחנן (סוכה ד.) ורבי
 שבת (ד.) ברוח הקודש.
 השראת השמים (עי' ע"ז
 ד.) חזא פלפלא.
 רבנן אחד (יזא פה)
 רבנן אחד פלפל
 חגיגה (י.) אטמא. יך
 ודולין (מב.) וגברא
 ידמרא. איפס כל יין
 (פסחים דל.)

רבינו חננאל

גאון את מורדן עלינו.
 שחיבתו כדור
 תיקבע לזיון חיבו
 ואומות שומעין הדבר
 וזה ומתקנים ואומרים
 שלם גמולכם. שלשים
 אל רביעים, פירושו של
 הרבה (הרבה) וכן
 נמקל. פעמים אמרות
 ורוב עמל, וכן
 שרש קל עמל, ופעם
 נביאים, פקחי את אשר
 נשנה עמלך. וקיימנו לן
 אלעזר המודיע דאמר
 תוב את, מה שכתוב את
 במשנת תורה. וכן, מה
 שכתוב בנביאים, בספר
 אשר שכתוב בנביאים.
 וטעם את חייבי דבר' ר

ששמעון בן יוחי. פירוש כל
נכתב הקדוש מטמאין את
הנוגע בהן, כדתן בסוף
תרגום ידים ומסכת
שבועותא ושבתא יאיל
מטמאין את הידים, תרגום
שכתבו עברית ועברית
שכתבו תרגום וכתב
גברין אין מטמאין את
הידיים. (כתב עברי לעולם
אינו מטמא עד שיכתבו
ואשרית על העור בדיו.
ואומרים צדוקים קובלין אנו

נראה דמסר כאן ו"ל זכרון